

Je veganství více ekologické než výživa masem?

Převzatý podklad ČSCHMS, vydáno: 21.1.2020;

Maso je pro výživu lidstva naprosto esenciální, tvrdí přední vědci a současně varují, že veganství rozhodně není šetrnější k životnímu prostředí. Naopak existují vědecké důkazy, které spíše poukazují na opak - tedy že chov hospodářských zvířat je stabilizačním faktorem pro klima a životní prostředí. Zemědělci se stále více cítí ohrožováni a ostrakizováni nepodloženými tvrzeními o škodlivosti chovu skotu propagované ekologickými lobbisty. Vědci ve svých závěrech rovněž uvádí, že maso je rozhodující pro fyzické a duševní zdraví dětí, zejména v rozvojových zemích, a zároveň, že odklon od chovu hospodářských zvířat by nevedl ke zlepšení využití půdy.

Profesor Geoff Simm, ředitel Globální akademie zemědělství a potravinářské bezpečnosti edinburské university (Global Academy Agriculture and Food Security at the University of Edinburgh) k tomu řekl: „Chovatelé hospodářských zvířat jsou v očích společnosti stále více démonizováni. Často se tvrdí, že by veganství minimalizovalo využití půdy, snížilo dopady na klima, ale provedené modelové studie ukazují, že tomu tak není. Cítíme, že zatímco živočišná výroba má řadu ekonomických, sociálních a environmentálních nákladů a přínosů, v poslední době se dostává mnohem větší pozornosti negativům a pozitiva spojená s chovem skotu jsou opomíjena.“

Dále uvedl: „Produkce masa má obrovské sociální dopady. Je to důležitý zdroj potravních bílkovin, energie, vysoce biologicky dostupných mikroživin, dokonce i malé množství potravy pocházející ze zvířat má opravdu důležitý dopad na vývoj dětí, v rozvojovém světě na jejich kognitivní a fyzický vývoj a jsou opravdu důležité.“

Profesor Mike Coffey z Scotland's Rural College k tomu dodal: „Je úplně zbytečné stát se kvůli ochraně klimatu veganem. Kdyby se každý stravoval vegansky, bylo by to pro britské prostředí ničující, neboť zvířata chovaná pro produkci potravin pomáhají zvyšovat biologickou rozmanitost.“

Profesor Peer Ederer, z Zeppelin University a současně ředitel Global Food and Agribusiness Network zdůrazňuje, že není pochyb o tom, že planeta Země zažívá změnu klimatu. Nelze také pochybovat o tom, že je ovlivněna činností člověka, a že taková změna klimatu může mít významné hospodářské a ekologické důsledky. Stejně tak ale nemůže být sporu o tom, že od začátku průmyslové revoluce došlo k masivnímu vylučování sloučenin uhlíku generovaných spalováním fosilních paliv do atmosféry. Je vysoce pravděpodobné, že to má dopad na složení atmosféry, přestože se Mezinárodní panel pro změnu klimatu (IPCC) dosud zdráhal deklarovat to s jistotou.

Dosud však neexistují přesvědčivé důkazy, že to samé platí pro chov hospodářských zvířat, zejména pro chov skotu. Naopak existují vědecké důkazy, které spíše poukazují na opak - že chov

hospodářských zvířat je stabilizačním faktorem pro klima a životní prostředí, ve kterém my jako lidský druh žijeme a prosperujeme. Prohlášení některých vědců o dopadech chovu hospodářských zvířat na klima jsou bez výjimky založeny pouze na matematickém modelování, jehož proměnné jsou obvykle předpoklady, které většinou neodpovídají v praxi naměřeným údajům, jakož i odporují historické zkušenosti. To, že se tato prohlášení často opakují a ve veřejné diskuzi jsou přijímány jako pravdivá tvrzení, je samo o sobě neospravedlňuje a nemění absenci skutečných důkazů.

Přestože satelitní snímky měření úrovně methanu v atmosféře ukazují, že v oblastech s velmi vysokými počty chovaného skotu, typicky například Brazílie či střední Afrika, není jeho koncentrace nikterak zvýšená a naopak v průmyslových oblastech, například na jihovýchodě Číny, je úroveň extrémně vysoká, pokoušejí se výzkumníci a šlechtitelé v současné době docílit vyšlechtění skotu, který bude k životnímu prostředí šetrnější, bude rychleji růst a spotřebovávat méně krmiva, což by mohlo dále snížit uhlíkovou stopu tohoto odvětví tím, že sníží množství metanu uvolňovaného do ovzduší. To by také mohlo vést k tomu, že v příštích několika letech budou zákazníci moci zkontrolovat na obalech potravin, jaký dopad měla jejich výroba na životní prostředí, podobně jako to dnes známe u energetických štítků budov.

Profesor Coffey dále uvedl, že rozdíl v emisích metanu od nejlepšího a nejhoršího skotu je asi 30 procent a že pokud by všichni zemědělci používali výkonnější zvířata, mohlo by to snížit emise uhlíku téměř o třetinu. Nejsme daleko od toho, kdy šlechtění bude směřovat nejenom na užitkové vlastnosti, ale budou se počítat i indexy (plemenné hodnoty) pro produkci skleníkových plynů. Studie a projekty na měření emisí u různých plemen i jednotlivých zvířat uvnitř téhož plemene již běží a je jen otázkou času, kdy se výsledky dostanou do rutinní praxe. Výběr plemenů podle indexů konverze živin je již dnes v některých zemích zcela běžné, zejména u dojeného skotu.

Profesorka Andrea Wilsonová, rovněž z Edinburské univerzity, uvedla, že je třeba provést další výzkum dopadu veganství. O chovu skotu díky dlouholeté tradici víme hodně, avšak o všech detailech spojených s vegetariánským a veganským způsobem života z hlediska dopadů na životní prostředí toho díky relativně novému trendu více přeci jen významně méně. Každopádně ať jste příznivcem stravy založené na rostlinné bázi nebo zapřísáhlým masožravcem, je nepřístupné, abychom jednu či druhou skupinu demonizovali a zatracovali.

Není bez zajímavosti, že valná většina lidí hlásících se k veganskému či vegetariánskému stylu života jsou lidé z měst. Průzkum provedený ve Velké Británii ukázal, že pouhých 12 % takto smýšlejících osob žije ve venkovských oblastech, zatímco 88 % připadá na obyvatele měst. 42% veganů a vegetariánů je pak ve věku 15 - 34 let, u osob nad 65 let je to jen 14 %.